

Славутицький загальноміський
бібліотечно-інформаційний центр

Великий сонцепоклонник

До 140-річчя від дня народження

М.М. Коцюбинського

Бібліографічний покажчик

Славутич

2004

Даний бібліографічний покажчик підготовлено відділом бібліотечно-бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутич.

Видання присвячене відзначенню у 2004 році 140-річчю від дня народження М. М. Коцюбинського – одного з найвидатніших

діячів української культури кінця ХІХ-початку ХХ століття, художника слова, який досяг вершин майстерності і став поруч з визначними письменниками світу.

Посібник розрахований на широке коло читачів.

Укладачі: Янченко О.О., Соловйова Л.О.
Панова Л.І.

Комп'ютерний набір: Янченко О.О.

Відповідальна за випуск: Портная Н.В.

*Рідкісної душевної краси
й благородства був
Михайло Коцюбинський..
Чарівна людина і справжній
поет. Читайте його прекрасні
твори, у нього є чого повчитися.*
О.М. Горький

17 вересня 2004 року минає 140 років з дня народження Михайла Михайловича Коцюбинського – одного з найвидатніших діячів української культури кінця XIX – початку XX століття, представника „нової школи” української прози, позначеної глибоким психологізмом, художньою довершеністю форми, введенням у літературу нових тем і образів.

Ще за життя письменника про нього писали у високих тонах, називаючи видатною особистістю, – так склалося, що він був шанований, а творчість його увійшла у безперечний золотий фонд української літератури, а коли говорити про літературу XX століття, то саме він був однією із найяскравіших зірок, які її утверджували.

М. Коцюбинський творив і друкувався в одну із найпригідніших літературних епох на Україні, яку можна назвати, з певною мірою умовності, золотою добою. І справді, коли кинути оком на тисячолітній шлях її розвитку, не було в нас більш „густого” на імена й видатні твори часу: Іван Франко, Леся Українка, Василь Стефаник, Марко Черемшина, Ольга Кобилянська, Богдан Лепкий, Осип Маковей, Степан Васильченко, Володимир Винниченко, Архип Тесленко, Борис Грінченко, Любов Яновська і десятки інших, в самій прозі – сузір’я й справді дивовижне, яке витворило напрочуд різноманітну й багату літературу, і Михайло. Коцюбинський вписувався в неї, як одне із натуральних і неповторних явищ.

Михайло Михайлович був одним із тих митців, хто закликав до оновлення літератури, збагачення художньої форми. Він був природженим художником, „який має трохи інші очі, ніж другі люди, і носить в душі сонце, яким обертає дрібні дощові краплі в веселку, витягає з чорної землі на світ квіти і перетворює в золото чорні закутки мороку”, як сам визначив в уривку „Павутиння”. Недаремно Коцюбинський називав себе в листах до друзів вогне - і сонцепоклонником, а в новелі „Intermezzo” писав : „Сонце! Я тобі вдячний. Ти сієш у мою душу золотий засів - хто знає , що вийде з того насіння. Може, вогні?”

Що ж нового внесла творчість Коцюбинського в українське письменство? Почавши із старих народолюбних мотивів, зображення селянського життя у ранніх творах, письменник згодом значно розширює коло своїх спостережень, звертаючись до тем історичних („Дорогою ціною”), психологічних („Цвіт яблуні”, „Поєдинок”), а пізніше й філософських („З глибини”, „Сон”).

Він піднімається до вершин мистецтва, сягає рівня видатних письменників світу.

Народився Михайло Михайлович Коцюбинський у Вінниці в сім’ї дрібного урядовця. Навчання почав з 11 років у початковій школі в м. Барі, а закінчив 1880 р. у

Шаргородському духовному училищі. Далі – самоосвіта і праця, праця все життя, щоб прогодувати себе і четверо дітей: спочатку приватні уроки (1891р. складає іспит на народного вчителя й починає вчителювати), згодом – редактором відділу хроніки у газеті „Волинь”(1897), з 1898 р. – діловодом при Чернігівській земській управі. Тут веде активну громадську й видавничу роботу.

У літературі М. М. Коцюбинський дебютував віршем „Наша хатка” (ж. „Дзвінок”, 1890), але збереглися й більш ранні твори:

„Андрій Соловейко, або Вченіє світ, а невченіє тьма” (1885), „Дядько та тітка”(1886), – данина народницькій традиції в літературі. Увагу на себе звернули його оповідання про дітей і для дітей – „Харитя”, „Ялинка”, „Маленький грішник”, повість „На віру”. Коцюбинський стає на шлях мистецьких пошуків, розширення жанрово-тематичної системи та ідейно-художніх розв’язок. Це помітно вже у творах кримсько-молдавської тематичної групи („На камені”, „В путах шайтана”, „Для загального добра”, „Під мінаретами”). Від захоплення етнографізмом, через поглиблене психологічне трактування образів („Цвіт яблуні”) і художньо-психологічний аналіз („Intermezzo”), він приходить до неоромантизму в „Тінях забутих предків” і потужної стильової течії – імпресіонізму.

Перу М. Коцюбинського належать довершені, філігранно опрацьовані твори, що складають національну класику і збагачують світову літературу: „Fata morgana”, „Тіні забутих предків”, „Він іде”, „Сміх”, „ Сон”, „ В дорозі”, „Подарунок на іменини”, „Intermezzo” та інші.

У творах письменника на повну силу розкрились багатючі можливості української мови, її велика потенціальна сила і невичерпна ємність, лексико-фразеологічне багатство, невивужена живучість, гнучкість, барвистість і музикальність.

Помер письменник від тяжкої хвороби у розквіті творчих сил 25 квітня 1913 р. у Чернігові.

Завдяки зусиллям Б. Грінченка, М. Коцюбинського, В. Самійленка, І. Кочерги Чернігів на початку ХХ ст. стає потужним центром українського видавничого і літературного життя.

В 1935 році в м. Чернігові відкрито літературно-меморіальний музей, а в 1958 – меморіальну квартиру. В 1983 р. побудовано нове приміщення музею М. М. Коцюбинського, де відкрита змістовна експозиція .

Ім’я М. М. Коцюбинського носять вулиця в м. Чернігові, середня школа № 9, селище Чернігівської області. З 1953 року Чернігівській центральній міській бібліотеці також присвоєно ім’я М. М. Коцюбинського.

Прочитайте твори М.М. Коцюбинського

Коцюбинський М.М. Твори: В 2 т./ Упоряді приміт. М.С.Грицюти;Вступ.ст.Н.Л.Калениченко. – К.:Наук.думка, 1988. – (Б-ка укр. літ. Дожовт. укр.літ.). Т.І:Повісті та оповідання (1884 – 1906) / Ред.тому М. Т. Яценко. – 584 с.

Коцюбинський М. М. Твори: В 2 т.. – К.: Наук. думка, 1988 . – (Б- ка укр. літ. Дожовт. укр. літ.)

Т.2 : Повісті та оповідання (1907- 1912) . Статті та нариси / Ред. тому Н.Л Калениченко. – 496 с.

Коцюбинський М. М. Вибрані твори. – Львів: Каменярь,1978. – 216с.

Коцюбинский М. М. Избранное: Пер.с укр. / Авт. пред. и примеч.Н.Л. Калениченко. – К.: Дніпро,1988. – 333 с.

Коцюбинський М. Вечір: Вірш; На крилах пісні: Картка із щоденника // Обрії: Зб. худож. творів для позакласного читання у 8-му кл. / Упоряд. Р.І. Вітренко. - К: Рад. шк., 1991. - С. 50-58.

Коцюбинський М. М. Дорогою ціною: Вибрані твори. – К. : Веселка ,1976. – 172 с.

Коцюбинський М. М. Intermezzo: Новела; Цвіт яблуні: Етюд // Українське слово: Хрестоматія укр. літ. та літер. крит. Х Х ст.: В 4 -х кн./ Упоряд. В. Яременка. – К.: Аконт, 2001. – Кн.1. - С.295-311.

Коцюбинський М. Нюрнберзьке яйце // Хрестоматія з укр. літератури: Навч. посібник. Кн 2 / Укладачі І.І. Жебка, М.В. Жебка. - К.: Наук. думка, 1999. - С. 380-385.

Коцюбинський М. М. Подарунок на іменини: Оповідання, новели,повісті : Для серед. та ст. шк. в. / Упоряд. та післямова. М. С. Грицюти. – К.: Веселка, 1989. – 334 с.

Коцюбинський М. Поєдинок: Оповідання // Український декамерон / Упоряд. Р. Піхманець. - Кн. 1: Дияволиця: Новели. Повість. - К: Довіра, 1993. - С. 53-64. - (Б-ка журн."Лель").

Коцюбинський М. М. Хвала життю: Новели. Повість / Авт. передм. М.Х. Коцюбинська . – К.: Дніпро, 1991. – 427с. – (Б-ка української класики „ Дніпро”).

Коцюбинський М. М. Цвіт яблуні: Оповідання, новели, повісті. - К.: Рад. школа, 1989. – 560 с.

Коцюбинський М. М. Що записано в книгу життя: Повісті та оповідання . – Харків : Фоліо, 1994. – 543 с. – (Українська література ХХ ст.).

Життя і творчість М.М. Коцюбинського

Бараневич Л. Аристократ духу: До 140 —річчя від дня народження М. Коцюбинського // Уряд. кур'єр. – 2004. – 21 вересня. – С. 9.

Єременко Н. Хата під іпами :Вінницькому літературно-меморіальному музею М.М. Коцюбинського – 70 років // Літературна Україна. – 1997. – № 41. – С. 3.

Єфремов С.О. Гармонійний талант: Про М. Коцюбинського // Єфремов С.О. Літературно-критичні статті. - К.: Дніпро, 1993. - С. 235-243.

Зеленська Л. „Снилось мені – чи ж снилось мені...”: Дружина М. Коцюбинського // Жінка. – 1997. – № 6. – С.14.

Коцюбинський Михайло // Новий довідник: Укр. мова та література. - К.: ТОВ "Казка", 2005. - С. 661-667.

Коцюбинський М. М. // Єфремов С. О. Літературно-критичні статті. – К.: Дніпро, 1993. – С. 235 – 243.

Коцюбинський М.М. // Історія української літератури кінця ХІХ-початку ХХ ст.: Підручник / За ред. Н. Й. Жук, В.М. Лесина. -3-тє вид., допов. і перероб. – К.: Вища школа, 1989. – С.222 – 274.

Коцюбинський М.М. // Українська Літературна Енциклопедія : В 5 т. / Редкол.: І. О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К.: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1995. – Т.3. – С. 32-35.

Коцюбинський М. М. //УСЕ Універсальний словник-енциклопедія / Гол. ред. М.Попович. – К.: Ірина, 1999. – С. 712.

Коцюбинський Ю. М. Коцюбинський та „Братство тарасівців” // Сіверянський літопис. – 1995. – № 1. – С. 35-39.

Кошелівець І. Коцюбинський Михайло // Енциклопедія українознавства. – Т. 3 / Гол. ред. В. Кубійович. – К.: Глобус, 1996. – С. 1154.

Кузнецов Ю. Б., Орлик П. І. Слідами феї Моргани: Вивчення творчості М. М. Коцюбинського в школі: Посібник для вчителя. – К.: Рад. школа, 1990. – 208 с.

Логвин Г. М. Коцюбинський і імпресіонізм // Дивослово. – 1996. - № 10. – С. 17-19.

Москаленко М. І. Михайло Коцюбинський в оцінці М. С. Грушевського // Укр. мова і література в школі. – 1992. - № 2. – С. 90-91.

Музей М. М. Коцюбинського в Чернігові // Українська Літературна Енциклопедія: В 5 т. / Редкол.: І. О. Дзеверін (відп.ред.) та ін. – К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1995.– Т. 3. – С. 35.

Музей М. М. Коцюбинського у Вінниці // Українська Літературна Енциклопедія: В 5 т. / Редкол.: І. О. Дзеверін (відп. ред.) та н. – К.: Українська енциклопедія ім. М.П.Бажана, 1995. – Т. 3. – С. 34-35.

Мушинка М. Взаємини М. Коцюбинського з В. Гнатюком // Народна творчість та етнографія. – 1996. – № 4. – С. 11.

Павличко С. Пристрась і їда: Особиста драма Михайла Коцюбинського // Сучасність. – 1994. – № 12. – С. 142-155.

Поліщук Я. „Пейзаж людини” від М. Коцюбинського // Дивослово. – 2004. – № 10. – С. 44-46.

Пригодій С. М У дитячому дивосвіті Марка Твена та Михайла Коцюбинського // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1997. – № 12. – С. 21.

„Поет краси природи й краси людської душі”: Михайло Коцюбинський // Історія української культури . – IX зшиток , червень 1937. – К.: Обереги, 1993. – С. 429-432.

Солод Ю. Новаторська проза Михайла Коцюбинського // Ю. Солод Українська література: Конспект. – К.: Козаки, 1996. – С. 134-140.

Сторожук В. Залюблений у сонце і квіти: Рослини в житті і творчості М.М. Коцюбинського // Українська мова і література в школі . – 1993. – № 7. – С. 42-43.

Федоренко Є. Пошуки Михайла Коцюбинського-стиліста // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 3-х кн. – К.: Рось, 1994. – Кн. 1. – С.83-99.

Чи правильно стверджувати, що М. Коцюбинський по-справжньому знайшов себе тільки в імпресіонізмі? // С.В, Задорожна, Н.І. Бернадська Українська література : Запитання і відповіді. – К.: Феміна, 1996. – С.101-106.

Я виростала з відчуттям всеприсутності Коцюбинського: Інтерв'ю з племінницею письменника // Дивослово . – 1997. – №1. – С. 36.

Про твори М. М. Коцюбинського

Градовський А. В. Під знаком Ероса і Танатоса: К. Гамсун „Пан” і М. Коцюбинський „Тіні забутих предків” // Зарубіжна література в навчальних закладах . – 1998 . – № 1 . – С. 31.

Жила С. „Тіні забутих предків”: Собор муз . // Дивослово. – 2000. – № 12. – С. 37-42.

Кухта Н. Фольклорна основа казки „Хо” М. Коцюбинського // Дивослово. – 1996. – № 4. – С. 28-30.

Лесик В. Система образів твору: Новела М. Коцюбинського „Intermezzo” // Дивослово. – 2000. – № 8. – С. 7-9.

Логвин Г. Ще раз про імпресіонізм у Коцюбинського: („ На камені”, „Fata morgana”) // Дивослово. – 1999. – № 4. – С. 3-5.

Логвиненко Н. Фольклорно-етнографічні джерела повісті „ Тіні забутих предків” // Дивослово. – 1997. – № 1. – С. 57.

Мовчун А. Елементи народознавства в повісті М.Коцюбинського „Fata morgana” // Дивослово. – 1996. – №3. – С. 24-25.

Образи молоді в повісті М. Коцюбинського „Fata morgana”// Захальна книжка абітурієнта, або шпора. – К.: АТ „Обереги”,1993. – С.33-35.

Святовец В. Приворотне зілля: Дешифрація про поетику М. Коцюбинського: Новела „Кони не винні” // Українська культура. – 1997. – № 11-12. – С. 30-31.

„Цвіт яблуні” М. Коцюбинського // Филипович П. П. Літературно-критичні статті . – К.: Дніпро, 1991. – С. 117-125.

„Цікаво, які будуть рецензії...”: Невивчені публікації про „Рассказы” М. Коцюбинського // Українська мова і література в школі. – 1992. – № 2. – С. 69-70.

Шурова Н.С. „Я весь був як пісня...”: М. Коцюбинський і музика. – К. : Музична Україна, 1986. – 67 с.

Яценко Т. Виховання в учнів глибоких родинних почуттів: На матеріалі казки „Мудра дівчина” й оповідання М. Коцюбинського „Ялинка” // Дивослово . – 1997. – № 11. – С. 43.